

Сіткарь Віктор 

кандидат психологічних наук, доцент,
кафедра психології розвитку та консультування,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

sitkarv@gmail.com

Сіткарь Степан 

кандидат педагогічних наук, доцент,
кафедра машинознавства і транспорту,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

sitkars@gmail.com

ОСВІТНІ УСПІХИ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ДОСЯГНЕНЬ

Анотація. У статті розкрито структуру та особливості освітньої системи Південної Кореї, яка сьогодні посідає третє місце в рейтингу міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022. У цій країні понад 90%, молодих людей мають середню освіту, а 99,6 - 99,8% випускників загальних і практичних шкіл вступають до закладів вищої освіти. Така стабільна позиція пояснюється особливою увагою до «трьох китів» розвитку: поширенню високих технологій; власним дослідженням корейців; якісною вищою освітою.

Ключові слова: освіта, якість, компетентності, Південна Корея, освітня система.

Annotation. The article reveals the structure and features of the educational system of South Korea, which today ranks third in the PISA-2022 ranking of the

international study of the quality of education. In this country, more than 90% of young people have a secondary education, and 99,6-99,8% of graduates of general and practical schools enter higher education institutions. Such a stable position is explained by special attention to the «three whales» of development: the spread of high technologies; own study of Koreans; quality higher education.

Key words: *education, quality, competences, South Korea, educational system.*

Вступ. Історія Південної Кореї свідчить про те, що освіта завжди займала важливе місце в житті її народу. Сьогодні ця країна є однією з провідних у світі в галузі нанотехнологій, зразком стабільного розвитку інноваційної економіки. Вона славиться своєю працьовитою нацією, яка принципово відмовляється використовувати японську мову (мову колишніх колонізаторів) і не купує популярних японських автомобілів. Саме Південна Корея є батьківщиною таких відомих брендів, як Kia, Hyundai, Samsung, та LG. Ця країна досягла економічного прориву за дуже короткий час: після війни, перебуваючи в руїнах, вона змогла побудувати одну з найпотужніших економік і увійти до дванадцяти найбільших країн світу за обсягом ВВП [2; 6].

Крім того, Південна Корея посідає перше місце за часткою молоді (понад 90%), яка здобула середню освіту, і належить до вузького кола лідерів, поруч із Норвегією та Японією. Порівнюючи два покоління – тих, кому зараз від 25 до 34 років, і тих, хто має вік від 45 до 54 років, – можна помітити, що серед старшого покоління рівень освіти в Кореї поступався західноєвропейським країнам. Проте серед молодшого покоління країна має один із найвищих показників у світі: 97% населення отримали базову середню освіту. Якщо говорити про частку громадян, які вступають до університетів, то Південна Корея також продемонструвала значне зростання (Chakrabarti R., 2013).

До того ж, результати корейських учнів на міжнародних іспитах PISA (Programme for International Student Assessment) є вражаючими. За останніми даними, країна зайняла друге місце в читанні (після Шанхаю, Китай), четверте – у математиці й шосте – у науці [6, с. 63].

Зазначене вище і зумовило **мету статті**, а саме: проаналізувати структуру освітньої системи Південної Кореї та виявити специфіку її успіху, що кардинально трансформувала економіку країни та вивела державу в лідери серед інноваційних економічних систем.

Результати дослідження. Звернемо увагу, що освітня система Південної Кореї демонструє, як зміни в структурі навчальних підходів можуть радикально вплинути на економічний розвиток країни. Значні фінансові вкладення в освіту, а також систематичний контроль за їх ефективним використанням стали основою для стрімкого економічного прориву, який відбувся протягом 60 років після війни з Північною Кореєю. За цей час країна здійснила перехід від масової неписьменності до статусу економічного лідера, підтримуючи конкурентоспроможність таких глобальних брендів, як Samsung, Hyundai, Daewoo, Kia та LG.

Цей успіх став можливим завдяки добре організованій системі освіти, яка виключала марнотратство та корупцію, а кожен витрачений вон спрямовувався на потреби навчального процесу. Освітня система, що враховувала реальні запити економіки, та дипломи, які підтверджували реальні навички та компетенції, стали інструментами виходу країни з кризи. Таким чином, навіть за відсутності значних природних ресурсів, спираючись на людський потенціал, орієнтований на наполегливе навчання, Південна Корея змогла створити стабільну й конкурентоспроможну економіку [8].

Для того, щоб зрозуміти в чому суть корейського освітнього дива глибше ознайомимось з особливостями та структурою освітньої системи цієї країни. Отже, дослідники зазначають, що освіта в Південній Кореї має таку структуру:

- **Дошкільна освіта.** У Південній Кореї дитячі садки поділяються на три основні типи: ясла, середні групи та старші групи. Головною метою дошкільної освіти є гармонійний розвиток дитини. Починаючи з дворічного віку, дітей навчають читання, письма, основ математики та музики. Також малюки відвідують заняття з фізичної культури й басейн.

Окрім цього, обов'язковими складовими програми є вивчення іноземних мов, заняття на природі, рухливі ігри та основи техніки безпеки. Велика увага

приділяється роботі з батьками, з якими регулярно проводяться зустрічі. На таких зустрічах обговорюються поведінка дітей, їхні досягнення, а також рекомендації щодо створення сприятливих умов для навчання вдома [4].

- **Шкільна освіта.** Освітній процес у школах Південної Кореї значно відрізняється від українського. Навчальний рік тут починається 1 березня, а школярі проводять у закладах освіти близько 15 годин на день. Результати учнів оцінюються за бальною системою, а домашні завдання майже відсутні.

Шкільна освіта поділена на три етапи:

- початкова школа – триває 6 років і починається у 6-річному віці;
- середня школа – триває 3 роки та є обов’язковою для всіх;
- старша школа – додаткові 3 роки, що є необов’язковими та орієнтовані на підготовку до вступу до закладів вищої освіти (ЗВО).

На початковому етапі навчання основну увагу приділяють вивченню корейської мови, математики, музики, малювання й природничих наук. У середній школі, яку відвідують із 12 років, учні мають підвищене навчальне навантаження: вони проводять у школі до 14 годин на день і повертаються додому лише ввечері.

Шкільна програма на цьому етапі включає поглиблене вивчення англійської мови та знайомство з новими предметами. Щоб здобути повну середню освіту, учні переходять до старшої школи, де навчаються ще три роки. Програма цього рівня зосереджена на підготовці до вступу у вищі навчальні заклади [4].

- **Вища освіта.** За кількістю студентів у співвідношенні до чисельності населення Південна Корея займає провідні позиції у світі. Система підготовки випускників закладів вищої освіти (ЗВО) складається з трьох основних етапів:

- ✓ **Бакалаврат.** Щоб здобути ступінь бакалавра, студенти навчаються три роки. Виняток становлять медичні спеціальності, де навчання триває шість років.

- ✓ **Магістратура.** Магістерські програми тривають три-чотири роки. Випускники повинні захистити дисертацію, а студенти-медики скласти національний іспит.

✓ *Докторантура.* Для здобуття ступеня доктора потрібно навчатися ще чотири роки, зосереджуючись на наукових дослідженнях і написанні дисертації.

Особливістю системи вищої освіти Південної Кореї є те, що до закладів вищої освіти входять не лише університети, а й професійно-технічні коледжі, педагогічні інститути та духовні семінарії. Для вступу необхідно скласти випускні іспити в старшій школі, а також пройти загальнонаціональний вступний тест. Деякі університети можуть додатково організовувати власні іспити для абітурієнтів. Престиж університету є важливим чинником при працевлаштуванні [4].

Аналіз теоретичних джерел показав, що згідно з даними агентства Bloomberg, опублікованими у 2019 році, Південна Корея знову посіла перше місце серед інноваційних економічних систем. Така стабільність обумовлена увагою до трьох ключових аспектів розвитку:

- поширення сучасних технологій;
- власні наукові дослідження;
- якісна вища освіта.

Втім, шлях до успіху починається ще у шкільному віці. Корейські діти розпочинають свою освітню подорож у шість років, вступаючи до першого класу, і продовжують навчання протягом 12 років [7].

Задля детальнішого розкриття теми варто звернути увагу на ключові принципи шкільної освіти в Південній Кореї. Конституція країни гарантує право на освіту, а держава суворо контролює її якість. Під пильним наглядом перебувають рівень професійної підготовки вчителів, навчальні програми та матеріали. Особливу увагу приділено забезпеченню рівного доступу до освіти для всіх громадян. Організація системи освіти зосереджена в руках єдиного міністерства, яке відповідає за розробку уніфікованих програм, навчальних посібників і методичних рекомендацій. Вартість навчання в державних школах однакова для всіх [7].

До державних шкіл приймають виключно дітей, що проживають у відповідному мікрорайоні, визначеному за місцем реєстрації. Проте багато

батьків прагнуть віддати своїх дітей до приватних шкіл, де конкурс становить 2–3 особи на місце. Зарахування до таких закладів проводиться шляхом жеребкування, без іспитів або рейтингових відборів. Діти, які не проходять конкурс, зараховуються до державних шкіл.

У Південній Кореї якість освіти значною мірою залежить від професійності вчителя. Щоб забезпечити рівний доступ до якісної освіти, уряд підтримує однаковий рівень підготовки в усіх школах. Одним із ключових інструментів цього є ротація викладачів, що не дозволяє одному навчальному закладу отримати значну перевагу за рахунок сильного викладацького складу.

Учні проводять у школі весь день, включаючи час для прийомів їжі. Сніданки, обіди та вечері подаються в шкільних їдальнях, де вчителі та діти харчуються разом. Раціон збалансований і складається з супів, рису, кімчі, м'яса чи риби, овочів і фруктів. Принесення їжі з дому не практикується, дозволяються лише напої.

Освітній процес у школах Південної Кореї відзначається строгістю, але забезпечує надзвичайно високі результати: 99,6–99,8% випускників загальних і практичних шкіл вступають до закладів вищої освіти [7].

Саме непохитна орієнтація на навчання дозволяє Південній Кореї утримувати лідируючі позиції в освітніх рейтингах, а її школярів перетворює на справжніх «майстрів» міжнародних тестувань, таких як PISA та TIMSS. Для прикладу, під час експерименту із завданнями GCSE – іспиту, який складають британські школярі після закінчення середньої школи, – група з шести корейських учнів виконала обов'язкову частину за половину відведеного часу. Решту часу вони використали для розв'язання додаткових завдань підвищеної складності. Як результат, четверо з них отримали найвищі бали, а інші двоє відстали лише на один відсоток.

Такі досягнення корейських школярів стають зрозумілими, якщо зважати на те, яке значення надається вступному іспиту до університету. Щороку близько 650 тисяч учнів беруть участь у цьому національному тестуванні. У день іспиту в країні вводяться спеціальні заходи: робота фінансових ринків, банків та урядових установ починається о 10:00, аби уникнути ранкового

пікового навантаження на транспортну систему. Поліція мобілізується для того, щоб до 8:40 всі учасники іспиту змогли вчасно дістатися до 1257 центрів тестування.

У цей день навколо центрів оцінювання в радіусі 200 метрів обмежується рух транспорту, а під час аудіювання з англійської мови (зазвичай з 13:05 до 13:45) припиняються зліт і посадка літаків. Навіть військові навчання та стрільби скасовуються, щоб уникнути зайвого шуму.

Такі заходи виправдані, адже високі бали на іспиті відкривають шлях до найкращих університетів країни, після яких випускники отримують можливість працювати в провідних корпораціях, таких як Samsung чи Hyundai. Вступні іспити гарантують справедливість і об'єктивність. Для забезпечення конфіденційності завдань екзаменатори, що беруть участь у підготовці тесту, перебувають в ізоляції протягом місяця до іспиту [8].

Вищенаведені факти, дають нам підстави не бути сильно здивованими, чому школярі Південної Кореї показують високі результати в різних Міжнародних та Світових дослідженнях щодо якості знань з різних навчальних предметів та напрямків. Для підтвердження зазначеного наведемо факти, що дають підставу говорити про крайні успіхи освітньої системи Південної Кореї (табл. 1).

Третє місце Кореї в рейтингу PISA-2022 є не випадковим, а має системний характер. Динаміка цього успіху представлена в таблиці 2.

Аналіз шкільних систем різних країн показав, що вони суттєво відрізняються за звичаями, вимогами та традиціями. Освітня система Південної Кореї вирізняється багатьма унікальними аспектами, які можуть здивувати:

1. **Тривалість навчання.** Учні старших класів витрачають на навчання близько 15 годин на день: 6 годин обов'язкових уроків плюс додаткові заняття на вибір.

2. **Домашні завдання.** Вони практично відсутні, проте школярі багато часу присвячують самостійній підготовці та саморозвитку.

Таблиця 1

Загальний огляд результатів з читання, природничо-наукових дисциплін та математики (PISA-2022) [5]

Країни/тестування	Читання (к-сть балів)	Природничо-наукові дисципліни (к-сть балів)	Математика (к-сть балів)
1. Сингапур	543	561	575
2. Японія	516	547	536
3. Корея	515	528	527
4. Естонія	511	526	510
5. Швейцарія	483	503	508
6. Канада*	507	515	497
7. Нідерланди*	459	488	493
8. Ірландія*	516	504	492
9. Бельгія	479	491	489
10. Данія*	489	494	489
11. Велика Британія*	494	500	489
12. Польща	489	499	489
Країни ОЕСР	476	485	472
Словаччина	447	462	464
Україна	428	450	441
Болгарія	411	421	417
Молдова	404	417	414
Грузія	374	384	390

Примітка: * вказує на статистично значущі тренди та зміни або оцінки середньої успішності, які значно вище або нижче за оцінки PISA-2022.

Таблиця 2

Загальний огляд результатів Південної Кореї та України в дослідженнях PISA [5, с. 459]

Середня успішність	Корея			Україна		
	Читання (к-сть балів)	Природничо-наукові дисципліни (к-сть балів)	Математика (к-сть балів)	Читання (к-сть балів)	Природничо-наукові дисципліни (к-сть балів)	Математика (к-сть балів)
PISA-2000	525*	-	-	-	-	-
PISA-2003	534*	-	542*	-	-	-
PISA-2006	556*	522	547*	-	-	-
PISA-2009	539*	538	546*	-	-	-
PISA-2012	536*	538	554*	-	-	-
PISA-2015	517	516*	524	-	-	-
PISA-2018	514	519	526	466	469	453
PISA-2022	515	528	527	428	450	441
Країни ОЕСР (PISA-2022)	476	485	472	476	485	472
США*	504	499	465	504	499	465

Примітка: * вказує на статистично значущі тренди та зміни або оцінки середньої успішності, які значно вище або нижче за оцінки PISA

3. **Оцінювання.** Замість оцінок застосовується бальна система від 0 до 100 балів.

4. **Шкільна форма.** Носіння форми є обов'язковим для всіх учнів.

5. **Зміна взуття.** Вхід до школи передбачає обов'язкову зміну взуття для всіх – і учнів, і вчителів.

6. **Навчальний рік.** Він розпочинається 1 березня, а канікули відбуваються двічі на рік: літні – з кінця липня до кінця серпня, зимові – з середини лютого до початку березня.

7. **Структура навчання.** Освіта триває 12 років:

- 6 років у початковій школі (з 6 років);
- 3 роки в середній школі (обов'язкова);
- 3 роки у старшій школі (за бажанням).

Школи організаційно не пов'язані між собою, і для вступу до кожної з них необхідно подавати окремі заяви.

8. **Мінімальний сон.** Через великий навчальний обсяг учні часто недосипають і можуть дрімати на перших уроках. У деяких школах працюють спеціальні працівники, які будять дітей під час занять.

9. **Ротація вчителів.** Раз на 5 років на державному рівні проводиться ротація педагогів між школами. Це допомагає вирівняти якість освіти між закладами.

10. **Додаткові заняття.** Після основних уроків учні відвідують платні додаткові заняття. Їх може бути до 20 на тиждень, тому старшокласники часто повертаються додому близько 23:00.

11. **Типи середніх шкіл.** Середні школи поділяються на два типи:

- загальні (з акцентом на природничі науки, мистецтво, літературу та іноземні мови);
- технічного спрямування (з додатковим навчанням інформатики, астрономії, морської справи тощо).

12. **Відповідальність учнів.** Дітей залучають до підтримання чистоти, частково зобов'язуючи їх прибирати шкільну територію.

13. Система заохочення. Учням видаються спеціальні книжечки, у які вони вклеюють наліпки за гарну поведінку, високі бали або активну участь у заходах. Ця практика поширена навіть у старших класах.

14. Приватні школи. Вартість навчання в усіх приватних закладах є однаковою та досить високою.

Такий підхід до освіти забезпечує не лише високий рівень знань, але й виховує у дітей дисципліну, відповідальність та прагнення до саморозвитку [1].

Висновки. Зазначимо, що «кореїське освітнє диво» є результатом ретельного добору та ефективної мотивації освітян. Уряд Південної Кореї протягом багатьох років покращував умови праці вчителів і впроваджував різноманітні стимули. Зокрема, **освітяни мають статус державних службовців**, що гарантує стабільність зайнятості. Уже в 2008 році зарплата вчителів із 15-річним стажем перевищувала середню заробітну плату їхніх колег із країн Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD).

Ця стратегія дала змогу досягти вражаючих результатів. У Південній Кореї впевнені, що саме завдяки освітній системі країна змогла пройти шлях від однієї з найбідніших у світі до 12-ї за економічними показниками. Досягнення у сфері освіти також сприяли значному підвищенню якості життя населення: середня тривалість життя зросла з 35 років у 1950 році до 83 років сьогодні [3].

Ці результати підтверджують вирішальну роль якісної освіти у соціально-економічному розвитку країни.

Список використаних джерел

1. 20 цікавих фактів про школу Південної Кореї. URL: <https://poklik.media/osvita/20-tsikavykh-faktiv-pro-shkolu-pivdennoi-korei/> (дата звернення: 29.09.2024).
2. Доскоч В. Південна Корея: економічне диво за одне покоління. Інститут Просвіти, 2019. URL: <https://iprosvita.com/pivdenna-koreia-ekonomichne-dyvo-za-odne-pokolinnia/> (дата звернення: 29.09.2024).
3. Кореїське освітнє диво: як Південна Корея зробила ставку на освіту в розпал війни. URL: <https://osvitoria.media/experience/korejske-osvitnye-dyvo-yak->

pivdenna-koreya-zrobyla-stavku-na-osvitu-u-rozpal-vijny/ (дата звернення 30.09.2024).

4. Освіта в Кореї. URL: <http://uakoreaedu.org/ua/education-in-korea> (дата звернення: 30.09.2024).

5. PISA-2022. Результати. Том I. Стан навчання та рівності в освіті: Міжнародний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 (переклад українською мовою) / перекл. Л. Овсяннікова; наук. ред. В. Терещенко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ : УЦОЯО, 2024.

6. Саган Г., Трофимченко А. Успіхи шкільної освіти в республіці Корея: історичні чинники сучасного реформування. *Київські історичні студії: науковий журнал*. 2020. № 2(11). С. 60-65. URL: <https://istorstudio.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/240/282/693> (дата звернення: 01.10.2024).

7. Як влаштована шкільна освіта в Кореї. URL: <https://www.pdkorea.org.ua/czikavi-fakty/yak-vlashtovana-shkilna-osvita-v-koreyi/> (дата звернення: 01.10.2024).

8. Як стати Південною Кореєю? URL: <http://old.cost.ua/news/328-South-Korea> (дата звернення : 01.10.2024).